

Književnost.

Stenska naštevanka. V založništvu K. Janskega v Taboru na Češkem je izšla in se dobiva po vseh knjigarnah stenska naštevanka, tako sestavljena, kakoršna se nahaja na ovitkih naših „številnic“, na osmih tablah, 50×69 cm velikosti. Številke so 55 mm visoke, kar zadostuje tudi za velike šolske sobe. Pri dobro urejenem pouku se mora mehanizem na najskrajnejšo mero omejiti, popolnoma odstraniti se pa ne dá in to velja posebno glede učenja naštevanke, katero se morajo otroci tako naučiti, da jo znajo, rekli bi — „brezzavestno“. Čim večkrat jo ponavljajo, čim večkrat jo imajo pred očmi, tem bolje se jo nauče. Naštevanka na šolski steni obešena gotovo pospešuje pouk. Seveda se sme uporabljati le v določenih mejah, v drugem in

tretjem šolskem letu, na višji stopinji bi le podpirala lenobo. Za te dve šolski leti je torej stenska naštevanka prav dobro in priporočljivo učilo. — Cena te naštevanke je 1 gld., s poštnino 1 gld. 10 kr.; na debelejši papir nategnjene in za obešanje prirejene pa 1 gld. 30 kr., s poštnino 1 gld. 45 kr.

A. Ž.

Organizacija vojstva cesarskim in kraljevim vojakom v pouk v vprašanjih in odgovorih slovenski in nemški spisal in založil A. Komel pl. Sočebčan, c. in kr. major v p.; natisnila tiskarna družbe „Sv. Mohorja“ v Celovci, cena 20 kr. — To je že deveta knjiga vojstvenega zadržaja, katero je marljivi pisatelj spisal vojakom Slovincem. Priporočamo jo tudi učiteljem-vojakom.

Vprašanja in odgovori.

Peto vprašanje. Kakšne uradne dopise naj šolski voditelj daje na znanje svojemu podrejenemu učiteljskemu osebju; kakó naj to stori, in napósled, kakšno razmerje bódi glede na uradno dopisovanje med šolskim voditeljem in njegovim učiteljskim osebjem? (A. L. v R.)

Odgovor. Šolski voditelj na večrazrednicah mora učiteljskemu osebju dati na znanje vse uradne dopise, samo tistih ne, ki se tičejo strogo voditeljeve osebe ali pa strogo upravnih stvari, združenih z voditeljstvom, za katero je jedino nadučitelj odgovoren. Stori pa to lahko na dva načina. Uradne razpise (Erlässe), ukaze (Verordnungen) in dopise (Noten, Zuschriften), ki mu dohajajo od c. kr. okrajnega šolskega sveta ali naravnost od c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, od krajnega šolskega sveta, od raznih šolskih vodstev, dá šolskemu osebju na znanje — ako niso posebno nujni — vsak mesec pri učiteljski konferenciji, katero mora na vsaki večrazrednici sklicati nadučitelj z ozirom na §§ 27.—40. šolskega in učnega reda z dne 20. avgusta 1870. l.

Pri vsaki takšni konferenciji je pisati zapisnik in v ta zapisnik se ob kratkem navedó z dotičnim datumom, z dotično številko in s kratko vsebino vsi od zadnje konferencije voditeljstvu dopisani uradni spisi, n. pr.

Zapisnik

pete redne mesečne konferencije na štirirazrednici v Ribnici dne 15. sušca 1890.

Predsednik:

I. I., nadučitelj

Navzočni podpisani.

I. Predsednik otvori sejo ter da konferenciji na znanje nastopne od zadnje konferencije dospele uradne dopise:

1. Razpis slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kočevji z dne 1. sušca 1890., št. 513, s katerim je učitelju I. I. podeljena tretja službeno-starostna doklada;
2. Dopis šolskega vodstva iz Velikih Lašč z dne 13. sušca 1890. št. 52, s katerim se naznanja, da se je ondotni učenec Anton Zakrajščak dne 12. sušca t. l. preselil v Ribnico.

itd.

Kadar pa nadučitelju doidejo uradni dopisi o nujnih stvareh, najbolje je, da nemudoma skliče kratko uradno konferencijo ter v nji učiteljskemu osebju naznani, kaj mu je došlo. To se vé, da je tudi o takšni konferenciji spisati kratek zapisnik. Ako se mu pa ne zdi umestno sklicati konferencijo, vzame naj voditelj dotični uradni dopis, vloži naj ga v prazno celo polo, pregane naj jo po dolgem, zapiše naj na levo sprednjo vnanjo stran kratko vsebino uradnega dopisa in naj to da „ad circulandum“ med svojimi učitelji, katerih vsak mora na vnanji strani pod vsebino s svojeročnim podpisom potrditi, da je na znanje vzel uradni dopis. C. kr. okrajni šolski svet n. pr. je ukazal, da se mora ljudska šola v Ribnici zaradi dobrcev (ošpic) zapreti od dne

15. sušca do 25. sušca t. l. Ta ukaz vtakne nadučitelj v prazno pōlo ter zapiše na levo vnanjo stran: Št. 76.

Ukaz slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kočevji z dne 14. sušca t. l. št. 569, da je zaradi dobrecev takajšnje šolo zaprēti od dne 15. do dne 28. sušca t. l.

Videat: g. I. I., učitelj v I. razredu
g. I. I., " " II. razredu
g. I. I., " " III. razredu itd.

da to vzame na znanje ter zajedno o tem obvesti učence svojega razreda.

Šolsko vodstvo v Ribnici 15. sušca 1890.

I. I., voditelj

Vsak učitelj se podpiše pri svojem razredu, in zadnji med njimi vrne pōlo nadučitelju, da jo shrani med uradnimi spisi.

Na vprašanje, kakšno razmerje bōdi gledē na uradno dopisovanje med šolskim voditeljem in njegovim učiteljskim osebjem, je težko točno odgovoriti, ker ni dosti jasno stavljeno in ne vemo, kaj ima g. vprašalec na mislih. Pravega uradnega dopisovanja med voditeljem in njegovim učiteljskim osebjem ne more biti, ker vse službene stvari med seboj lahko pri konferenciji ali pa ustno opravijo. Vender pa se lahko pripeti v nekaterih konkretnih slučajih, da se mora voditelj pismeno in uradnim pōtem obrniti do kakega učitelja.

Recimo, da je c. kr. okrajni šolski svet v Kočevji učitelju I. I. v Ribnici priznal drugo službeno-starostno doklado ter ta svoj sklep naznanil s primernim izplačilnim ukazom šolskemu voditeljstvu v Ribnici, da obvesti omenjenega učitelja.

Ker mora vsak uradni spis, katerega prejme voditeljstvo, ali pa katerega odpošlje kam, v prvotni besedi ostati ohranjen v registraturi šolskega voditeljstva, mora šolski voditelj v omenjenem slučaju dospeli mu razpis ali izplačilni ukaz c. kr. okrajnega šolskega sveta prepisati, original shraniti v registraturi, na njega prepis in sicer na zadnjo stran čez polovico preganenega prepisa zapisati:

Št. 77.

„To se gospodu I. I., učitelju v Ribnici, daje na znanje.

Šolsko vodstvo v Ribnici dne 16. sušca 1890.

I. I. voditelj.“

Ravno tako je ravnati v drugih enakih slučajih, če je n. pr. kdo izmed učiteljskega osebja prejel kako nagrado, novčeno podporo, če se mu je izrekla kaka zahvala itd. Doslej so navadno (vsaj po nekod) nadučitelji takšne uradne spise kar „in

originali“ dajali dotičnikom, kar pa nikakor ni pravilno, kajti original mora ostati v registraturi.

Slučajev, da bi se učitelj pismeno obračal do voditelja, ne moremo si misliti. Pač pa mora podredjeno učiteljsko osebje kakršne koli si bodi vloge na višja šolska oblastva odpošiljati samo pōtem šolskega voditeljstva. Ako tu pa tam kakšen učitelj preko glave svojega voditelja prosi druge službe ali dopusta, ali nagrade itd., ravna nepravilno in vse takšne prošnje bi morali c. kr. okrajni šolski svēti zavračati z napotki, da jih je vlagati po predpisanem poti.

Odgovor na četrto vprašanje (št. 5.) iz srednje Gorenjske. Da ne bode naš tovariš g. J. M. mislil, da smo pri tako gorki zimi, kakoršno imamo po njegovem mnenju letos, (mi jo ne moremo gorko imenovati, ako je termometer še začetek sušca kazal — 19° C.) popolnoma zamrznili, mu hočem za sedaj prav ob kratkem nekoliko sporočiti.

Ustanovili smo dne 17. svečana „okrajno učiteljsko društvo“ s sedežem v Kranji. Omenjeni dan namreč se nas je zbralo mnogotarišev iz okolice v Kranji. Pregledali smo pravila, koje je spisal tovariš g. L. Jelenec, podpisali jih in še isti dan izročili slav. c. kr. okrajnemu glavarstvu v potrjenje. — Nadlegovala nas je tudi hripa. Več šol je bilo vsled toga zaprtih po več dnij. Tovariša M. Kuster in M. Debelak sta imela sprva tudi hripo, potem vnetje prsne mreže in pljučnico, a sta vender oba okrevala. V Preddvoru so pa razsajali dobrci, nad dva meseca ni bilo šolskega pouka. Za danes le toliko, a v kratkem hočem naše razmere bolj natanko opisati. A. L.

Šesto vprašanje. Na mnogih šolah se nahaja slučaj, da šolo obiskujejo otroci, ki stannjejo zunaj šolskega okoliša, ki torej spadajo k drugi šoli. Kako je te otroke izkazati pri statističnem popisovanju? (I. Z. na V. P.)

Odgovor. Ker ti otroci ne spadajo v šolski okoliš, ne gre jih izkazovati v številu šolodolžnih otrok (vprašalna pōla A, 24. vprašanje), izkaže jih tista šola, h kateri spadajo, pač pa se izkažejo v številu šolo obiskujočih otrok (vprašalna pōla A, 27. vprašanje).

Sedmo vprašanje. V prvi številki letošnjega letnika „Uč. Tov.-a“ je bil objavljen poziv „Glasbene Matice“ v Ljubljani do častitih kolegov v nabiranje narodnih pesmij, da jih bode to društvo izdalo. Ali je ta poziv imel kaj uspeha? (Ud „Gl. Mat.“)

Odgovor: Našemu uredništvu sta doslej dva gospoda kolega doposlala zbirke med narodom nabranih pesmij, g. Feliks Malenšek iz Zgor-

njega Tuhinja in g. Ivo Trošt z Razdrtega. Zbirki smo oddali odboru „Gl. Mat.“ Ker je obrok za dopušljatev določen do konca tega meseca, pričakujemo zbirke še od drugih gg. učiteljev. Kakor smo poizvedeli pri „Gl. Mat.“, do sedaj razum imenovanih gospodov še ni nihče kaj doposlal, pač pa je došlo nekaj vprašanj, v kaki obliki naj se pesmi dopošiljajo. Gledé tega vprašanja objavimo, da je

bolje, ako so pesmi čveteroglesno postavljene; ako pa dotični nabiralec ni več v harmonizaciji, zado-
stuje, če se dopošlje vsaj napev vsaki pesmi. — Kar se je do sedaj doposlalo, še ne zadostuje, da bi se mogel izdati poseben zvezek narodnih pesmi. Čas hiti; podvizajte se torej gg. kolegi, ki se pečate z glasbo, da bomo mogli reči: Učitelji so to nabrali!

Naši dopisi.

Iz Gorice. (Občno zborovanje učiteljskega društva za goriški okraj) je bilo tukaj dne 6. sušca. Navzočih je bilo 34 učiteljev z gospodom c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom Fr. Vodopivcem in 5 gč. učiteljic. Te številke kažejo dovolj, da je zanimanje za društvo splošno.

Na dnevnem redu je bilo dve točki in posebni predlogi.

1. Pouk v petji na ljudski šoli — predava g. Volarič, poznat skladatelj. Spisa je prebral le prvo polovico, namreč o petji na posluh; drugo polovico pripravi za prihodnjico, namreč: petje po notah.

2. Opis občine Opatjeselo — prebral gospod Medvešek — ter pokazal, kako bi opisal občino svojo vsak učitelj, da bi društvo naše izdalo „Opis okraja goriškega“ po vzgledu nekotih okrajev na Kranjskem.

Med posebnimi predlogi omenjamo samo onega o zadevi stare „Soče“ napadov na šolo in učiteljstvo. Sklenilo se je, naj odbor stori potrebno, da se taki napadi ne bodo ponavljali. — O tem prihodnjico. (Tudi drugi dopis priobčimo v prihodnji številki. Ured.) —e—

Iz kočevskega okraja. (Šolstvo v našem okraju). Po zadnji štetvi je v kočevskem okrajnem glavarstvu: 26.703 Slovenci, 14.673 Nemcev, 12 Hrvatov, 11 Lahov in 9 Čehov. —

Kočevski sodni okraj (5.622 = 28,15% Slovencev in 14.223 = 71,70% Nemcev) ima nastopne nemške učne zavode: državno nižjo gimnazijo, privatno lesno-obrtno šolo, deško štirirazrednico, dekliško dvorazrednico, otroški vrtec (vse v Kočevju), trirazrednico pri Stari Cerkvi, dvorazrednice v Borovci, Mozli in Starem Logu, jednorazrednice v Borovci, Gotenici, Reki, Ovčjaku, Polomu, Spodnjem Logu (šolsko poslopje je jeseni pogorelo), Svetlem Potoku, Štalcarjih in Vojniku ter 3 šole za silo.

Slovenske so v tem okraju jednorazrednice v Banji Loki, pri Fari in v Osilnici. Vse tri prenapolnjene! Pri Fari je šolsko poslopje v takem slabem stanju, da se bo menda šola zaključila.

Nemško-slovenski sta jednorazrednici v Dragi in Nemški Loki. Nekaj Slovencev je vsolanih v Spodnji Log in Štalcarje

V ribniškem sodnem okraju (12.146 = 97,19% Slovencev in 340 = 2,80% Nemcev) je nemška jednorazrednica v Grčaricah, slovenske so: deška štirirazrednica in dekliška dvorazrednica v Ribnici (z obligatno nemščino), trirazrednica v Sodražici, dvorazrednici v Dolenji Vasi in Loškem Potoku, jednorazrednici v Strugah in na Velikih Poljanah.

V sodnem okraju velikolaškem (8.935 = 99,88% Slovencev in 11 = 0,12% Nemcev) sta trirazrednici v Velikih Laščah in Dobrépoljah in jednorazrednici pri Svetem Gregorju in na Robu. V tem najbolj slovenskem sodnem okraju na Kranjskem ni nobene nemške šole. Nemščina se poučuje neobligatno v Velikih Laščah in Dobrépoljah.

Največ šolo-obiskujočih otrok ima šola v Ribnici, najmanj v Ovčjaku. Na jedno učiteljsko moč pride največ učencev pri Fari. Poprečno pride na slovenskih šolah na jeden razred po 137 učencev, na nemških po 93. Slovenskih otrok je bilo preteklo leto brez pouka: v velikolaškem sodnem okraju 24,21% (koliko je pa vpisanih med šolo obiskujoče učence, a vidijo malokaterikrat šolo n. p. v Dobrépoljah!) v kočevskem 21,91% in v ribniškem 19,86%. Temu sta krivi oddaljenost od šole in pomanjkanje šol. Nemških otrok je ostalo brez pouka 10,24%. Zlasti zapuščena je občina Lužarje v veliko-laškem okraju, kjer je že več let šola ustanovljena — pa še vedno na papirji v aktih.

Najboljše knjižnice imajo šole v Borovci, Strugah in Velikih Laščah. Najbolje je z učnimi sredstvi preskrbena šola v Velikih Laščah, najslabeje pa pri Fari. Najboljša šolska poslopja so: v Borovci, Ribnici, Sodražici in Velikih Laščah, najslabeje pa pri Fari. V Kočevju je naložena glavica, od katere dobivajo tamošnji učitelji obresti v podporo, v Štalcarjih je ustanova za šolske potrebščine in v Banji Loki za uboge učence (glavnica 600 gld.)

njega Tuhinja in g. Ivo Trošt z Razdrtega. Zbirki smo oddali odboru „Gl. Mat.“ Ker je obrok za dopušljatev določen do konca tega meseca, pričakujemo zbirke še od drugih gg. učiteljev. Kakor smo poizvedeli pri „Gl. Mat.“, do sedaj razum imenovanih gospodov še ni nihče kaj doposlal, pač pa je došlo nekaj vprašanj, v kaki obliki naj se pesmi dopošiljajo. Gledé tega vprašanja objavimo, da je

bolje, ako so pesmi čveteroglesno postavljene; ako pa dotični nabiralec ni več v harmonizaciji, zado-
stuje, če se dopošlje vsaj napev vsaki pesmi. —
Kar se je do sedaj doposlalo, še ne zadostuje, da
bi se mogel izdati posebni zvezek narodnih pesmi.
Čas hiti; podvizajte se torej gg. kolegi, ki se pe-
čate z glasbo, da bomo mogli reči: Učitelji so to
nabrali!

Naši dopisi.

Iz Gorice. (Občno zborovanje učiteljskega društva za goriški okraj) je bilo tukaj dne 6. sušca. Navzočih je bilo 34 učiteljev z gospodom c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom Fr. Vodopivcem in 5 gč. učiteljic. Te številke kažejo dovolj, da je zanimanje za društvo splošno.

Na dnevnem redu je bilo dve točki in posebni predlogi.

1. Pouk v petji na ljudski šoli — predava g. Volarič, poznat skladatelj. Spisa je prebral le prvo polovico, namreč o petji na posluh; drugo polovico pripravi za prihodnjico, namreč: petje po notah.

2. Opis občine Opatjeselo — prebral gospod Medvešek — ter pokazal, kako bi opisal občino svojo vsak učitelj, da bi društvo naše izdalo „Opis okraja goriškega“ po vzgledu nekotih okrajev na Kranjskem.

Med posebnimi predlogi omenjamo samo onega o zadevi stare „Soče“ napadov na šolo in učiteljstvo. Sklenilo se je, naj odbor stori potrebno, da se taki napadi ne bodo ponavljali. — O tem prihodnjico. (Tudi drugi dopis priobčimo v prihodnji številki. Ured.)

—e—

Iz kočevskega okraja. (Šolstvo v našem okraju). Po zadnji štetvi je v kočevskem okrajnem glavarstvu: 26.703 Slovenci, 14.673 Nemcev, 12 Hrvatov, 11 Lahov in 9 Čehov. —

Kočevski sodni okraj (5.622 = 28,15% Slovencev in 14.223 = 71,70% Nemcev) ima nastopne nemške učne zavode: državno nižjo gimnazijo, privatno lesno-obrtno šolo, deško štirirazrednico, dekliško dvorazrednico, otroški vrtec (vse v Kočevju), trirazrednico pri Stari Cerkvi, dvorazrednice v Borovci, Mozli in Starem Logu, jednorazrednice v Borovci, Gotenici, Reki, Ovčjaku, Polomu, Spodnjem Logu (šolsko poslopje je jeseni pogorelo), Svetlem Potoku, Štalcarjih in Vojniku ter 3 šole za silo.

Slovenske so v tem okraju jednorazrednice v Banji Loki, pri Fari in v Osilnici. Vse tri prenapolnjene! Pri Fari je šolsko poslopje v takem slabem stanju, da se bo menda šola zaključila.

Nemško-slovenski sta jednorazrednici v Dragi in Nemški Loki. Nekaj Slovencev je vsolanih v Spodnji Log in Štalcarje

V ribniškem sodnem okraju (12.146 = 97,19% Slovencev in 340 = 2,80% Nemcev) je nemška jednorazrednica v Grčaricah, slovenske so: deška štirirazrednica in dekliška dvorazrednica v Ribnici (z obligatno nemščino), trirazrednica v Sodražici, dvorazrednici v Dolenji Vasi in Loškem Potoku, jednorazrednici v Strugah in na Velikih Poljanah.

V sodnem okraju velikolaškem (8.935 = 99,88% Slovencev in 11 = 0,12% Nemcev) sta trirazrednici v Velikih Laščah in Dobrépoljah in jednorazrednici pri Svetem Gregorju in na Robu. V tem najbolj slovenskem sodnem okraju na Kranjskem ni nobene nemške šole. Nemščina se poučuje neobligatno v Velikih Laščah in Dobrépoljah.

Največ šolo-obiskujočih otrok ima šola v Ribnici, najmanj v Ovčjaku. Na jedno učiteljsko moč pride največ učencev pri Fari. Poprečno pride na slovenskih šolah na jeden razred po 137 učencev, na nemških po 93. Slovenskih otrok je bilo preteklo leto brez pouka: v velikolaškem sodnem okraju 24,21% (koliko je pa vpisanih med šolo obiskujoče učence, a vidijo malokaterikrat šolo n. p. v Dobrépoljah!) v kočevskem 21,91% in v ribniškem 19,86%. Temu sta krivi oddaljenost od šole in pomanjkanje šol. Nemških otrok je ostalo brez pouka 10,24%. Zlasti zapuščena je občina Lužarje v veliko-laškem okraju, kjer je že več let šola ustanovljena — pa še vedno na papirji v aktih.

Najboljše knjižnice imajo šole v Borovci, Strugah in Velikih Laščah. Najbolje je z učnimi sredstvi preskrbena šola v Velikih Laščah, najslabeje pa pri Fari. Najboljša šolska poslopja so: v Borovci, Ribnici, Sodražici in Velikih Laščah, najslabeje pa pri Fari. V Kočevju je naložena glavica, od katere dobivajo tamošnji učitelji obresti v podporo, v Štalcarjih je ustanova za šolske potrebščine in v Banji Loki za uboge učence (glavnica 600 gld.)

Na novo so prišli začetkom t. šol. leta v naš okraj: gospodičina Antonija Rott, gg. Peter Pogačnik in D. Vider.

Prazne so sledeče službe: III. v Dobropoljah, II. v Mozli in na jednorazrednicah v Dragi in Spodnjem Logu. V Dragi poučuje g. Jožef Čop iz Ribnice, a njega nadomestuje gospica P. Fleš. — Vse učiteljstvo našega mešanega okraja je z velikim veseljem pozdravilo imenovanje preblagorodnega g. c. kr. vladnega tajnika dr. Ludovika Thomanna pl. Montalmar okrajnim glavarjem. Gospod okrajni glavar je v vsakem oziru nepristransk in pravičen ter zatorej pri Nemcih in Slovencih spoštovan in priljubljen.

Naj mi bo dovoljeno povedati, da se tudi mi učitelji veselimo dolenjske železnice ter jo željno pričakujemo. *Zupanec Ivan — Fel. Poljane.*

Z Dolenjskega. (Proste misli o sestavljanju kompetentovskih tabel). V 1. številki letošnjega „Učiteljskega Tovariša“ smo čitali jako izboren in temeljit članek pod naslovom: „S katerimi prilogi je učiteljem na Kranjskem opremljati prošnje?“ V nastopnih vrsticah pa hočemo obravnavati tudi jako važno vprašanje: „Kako je sestavljati kompetentovske tabele, da bi ugajale svojemu namenu in pravičnim zahtevam učiteljstva?“ Tu sicer navajam le svoje subjektivno mnenje, vendar, veselilo me bo, ako bodo te vrstice pripomogle, da se stvar vsestransko pojasni ter končno dovede do jednakomernega postopanja v vseh šolskih okrajih na Kranjskem. Potem bi gotovo tudi utihnile marsikake pritožbe, da se je temu ali onemu prosilcu godila krivica. Zginilo bi pa tudi sčasoma tisto hlapčevsko koledovanje in moledovanje med učiteljstvom za boljše službe, ki ni nikakor na čast našemu stanu, temveč le škoduje učiteljskemu ugledu pred svetom!

Čuli smo že razne glasove. Nekateri gospodje tovariši zahtevajo, da bi se pri oddaji učiteljskih služb le oziralo na službena leta, drugi zopet poudarjajo na veljavo spričeval. Po mojem mnenju naj niti službena leta, niti spričevala ne odločujejo izključljivo. Spričevala imajo največjo veljavo pri dobivanju prve službe. Potem stopi na njih mesto službena kvalifikacija. Upam, da sem pravo pogodil, ako trdim, da naj se pri oddaji učiteljskih služb gleda v prvi vrsti na usposobljenost, potem na službena leta.

Najpravičnejše se mi zdi, ako sestavitelj (poročevalec) kompetentne tabele najprej razvrsti prosilce z najboljšimi kvalifikacijami po službenih letih, potem taisto one z dobrimi kvalifikacijami in nazadnje jednako one s slabejšimi. Pri jednaki usposobljenosti in enakem številu službenih let, pa naj prednost odločujejo spričevala.

Pri kvalifikaciji je seveda potrebno, da se poročevalec ozira v prvi vrsti na učiteljevo delovanje pri pouku v šoli. Pri šolskem voditelju je pa tudi merodajno, da se v poštev jemlje njegovo uradno poslovanje, delovanje v šolskem vrtu in pri krajnem šolskem svetu za povzdigo lastne šole. Veliko namreč lahko previdni nadučitelj s svojim premišljenim postopanjem pripomore, da sta krajni šolski svet in občina naklonjena šoli ter jo preskrbuje s potrebnim orodjem in učili! Dobra beseda o pravem času pripomore pogostoma k dobremu uspehu. To naj velja tudi o gorenjem pretresovanji! *Tovariš.*

Iz Dolenjskega Logatca. (Prvi dve uri v šolski delarni Dolenje-Logaški). Ko sem bil dne 23. vel. srpana 1889. l. prišel z Dunaja iz tečaja, katerega je priredilo z dovoljenjem visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje društvo „Verein zur Gründung und Erhaltung unentgeltlicher Knabenbeschäftigungsanstalten in Wien“ v iznuženje učiteljev deških ročnih del, napravil je krajni šolski svet dolenje-logaški prošnjo slavni kranjski hranilnici v Ljubljani za podporo. To prošnjo je na toplo priporočilo gospoda dr. Mihaela Gstettenhoferja, c. kr. okrajnega glavarja logškega, vodstvo hranilnice uslišalo in darovalo v napravo šolske delarne vsoto 400 gld. Nakupil sem s tem denarjem vse potrebno orodje, opravo in drugo stvarino. Obličje, dleta, svedre, spojke in drugo orodje sem dobil pri g. A. Druškoviči v Ljubljani, rezbarska dleta pri J. G. Petzolt & Sohn, „zu den 2 Rittern“ Wien VII. Burggasse 54, stružišča, mize, omaro in drugo opravo napravili so mi pa domači mizarji.

Pred otvorenjem sem si ogledal še šolo za lesne izdelke v Kočevji ter dobil marsikak uk in nasvet od ondotnih, zelo prijaznih in postrežljivih gg. učiteljev.

Po prejeti podpori sem oznanil in razjasnil v šoli to novo delo in naročil dečkom 3. razreda 2. oddelka in dečkom ponavljalne šole, naj povedo o tem uku doma in vprašajo roditelje radi obiska. Precej drug dan se je oglasilo 16 dečkov. To število se mi je zdelo preveliko in vzprejel sem le 10 večjih dečkov, tolažeč ostalih 6, da morejo v prihodnjem letu doiti v ta tečaj. Povpraševanja ni bilo potem konca kdaj se prične že šola, in komaj so čakali dečki onega dne, ko sem jim bil rekel doiti zvečer v šolsko delarno t. j. v ono sobo, katero mi je krajni šolski svet za to prepustil in v katero sem spravil vse nakupljeno blago.

Dne 20. listopada 1889. l. ob 5. uri zvečer so se zbrali nekateri udje krajnega šolskega sveta, jaz in onih 10 dečkov v delarni. Kot vodja tega tečaja sem razložil v kratkih besedah mladini pomen in namen te šole vzpodbujajoč jo k vztrajnosti in pridnosti. Saj je znano, da delo ne sramoti člo-

veka in kar se človek v mladosti izučil, to ga večkrat na starost oskrbi. Z veselimi obrazi so poslušali otroci in potem obljubili marljivo obiskovati ta pouk. Kako pa so se jim lica od veselja smehljala, ko sem jim potem začel razkazovati in razkladati razno opravo: „To so 4 stružišča, pri katerih bodele delali razna mizarska dela, kakor oblati, žagali itd., onkaj je dolga miza, pri kateri se bodele učili rezbarstva. V veliki omari vidite spravljeno raznovrstno orodje, kakor razna dleta, obličje, spojke, svedre, pile, klešče, kladiva, mere itd.“ Da pa se otroci priučé slovenskih imen raznih orodij, napisal sem pod vsako orodje ime, katero ima g. J. Bezljaj v spisu „Šolska delarna“ v Ped. letniku 1889. Pokazal sem dalje otrokom, tudi ona dleta, katera so določena za vsacega posebej. Razloživši jim še razne na steni viseče žage — zlasti pa razstavljena dela, po katerih se bodo učili, pričeli smo delati.

Prvo delo je bilo žaganje. Vzel sem malo žago gladnico — Schichtsäge — popisal in raz-

kazal taisto v vsih njenih delih otrokom, kdaj in kako se rabi ter potem ta uk tudi dejansko kazal s tem, da sem odžagal deščico od 2 cm debele žagance (dilje). Na deski — 50 cm dolgi in 2 cm debeli, napravil sem po dolgem po 2 cm narazen stoječe črte in otroci so začeli drug za drugim po teh črtah žagati in si napravljati po 50 cm dolge, 2 cm debele in 2 cm široke paličice, katerih daljno obdelovanje in uporabo pa se je moralo odložiti na drugi dan — kajti prvi dve uri v šolski delarni sta minuli. *V. Ribnikar — Dol. Logatec.*

Iz Šent-Jernej. (Vrtno orodje). V prvi letošnji številki „Učiteljskega Tovariša“ nam šolsko vodstvo na Igu za naročilo vrtnega orodja priporoča tamošnjega nožarja. Na naši šoli imamo sicer mnogo vrtnega orodja, pa na to priporočilo sem si ga še na Igu nekoliko naročil in reči moram, da je iz prav dobre tvarine in solidno izdelano, tako da tega nožarja morem vsakemu prav toplo priporočati.

I. Sajé — Šent-Jernej.

Vestnik.

Najvišji dar. Za zgradbo novega šolskega poslopja na Homci v kamniškem okraju je presvetli cesar podaril 200 gld. podpore. Ker je šolska občina mala in so stroški za novo poslopje veliki, je ta dar kaj dobro došel.

Desetletnica. Dne 18. t. m. bođe preteklo deset let, odkar je preblagorodni gospod Andrej baron Winkler c. kr. deželni predsednik na Kranjskem. Od leta 1848. se še nobeden deželni načelnik kranjski ni vzdrljal toliko število let na prevažnem svojem mestu. Veseli nas od vsega srca, da je ta izredna čast doletela preblagorodnega gospoda barona Winklerja, ki je deželi naši v vsakem oziru očetovski dobrotnik, obema narodnostima strogo pravičen in šolstvu našemu blago naklonjen. Pod njegovim predstvom se je število novo ustanovljenih in razširjenih ljudskih šol izdatno pomnožilo, izdelali so se novi učni črteži, imenovali se novi c. kr. okrajni šolski nadzorniki s posebnim ozirom na želje kranjskega učiteljstva, s katerim je bil preblagorodni gospod baron vselej prijazen in v osobnem obvešanju ljubeznjiv. Iskreno želimo, da bi Bog še dolgo vrsto let ohranil takega vplivnega pospeševalca in prijatelja našemu ljudskemu šolstvu na njegovem imenitnem mestu. In multos annos!

Osobne vesti. G. Ivan Pianekci, učitelj v Waldherrejem zavodu, dobil je stalno tretje učiteljsko mesto na štirirazrednici v Radovljici, gosp. Andrej Kmet, tretji učitelj na štirirazredni deški

šoli v Trziči v kranjskem okraju pa stalno drugo učiteljsko mesto na tej šoli. — Začasne službe so dobili in sicer: g. Ivan Cvirn, začasni učitelj v Cerkljah, tretjo učiteljsko službo na deški šoli v Trziči, g. Rudolf Završnik, začasni učitelj v Cerknici, učiteljsko službo na jednorazrednici v Olševku — obe službi v kranjskem šolskem okraju in g. Maks Ivanetič, bivši učitelj v Bosni, učiteljsko službo na jednorazrednici na Dolah v litijem okraju. — Kot nadomestni učitelji so vstopili in sicer v Škofji Loki doseđanji nadomestni učitelj na drugi mestni deški šoli v Ljubljani g. J. Jaklič (na mesto nadučitelja g. Fr. Pape), v Trziči bivši učitelj g. Anton Globočnik (na mesto učitelja g. K. Malijja) in v Pirničah v ljubljanski okolici g. Bernard Jane za obolelega tamošnjega učitelja g. K. Weberja. — Umirovljena je gospodičina Karolina Perušek, učiteljica v Postojni.

Gospodu Jožefu Cepudru, učitelju na II. mestni deški šoli v Ljubljani, je priznana druga službeno-starostna doklada. O tej priliki je visoki c. kr. deželni šolski svet rešil tudi načelno vprašanje. Doslej je bila navada, da so se učiteljem, ki so služili poprej na kmetih, pozneje pa bili premeščeni v Ljubljano, tudi v njih prejšnjem svojstvu priznane starostne doklade od 40 gld. povišale na 60 gld. Zdaj se je pa izreklo načelo, da takšen učitelj pridrži starostne doklade po 40 gld. in da se mu priznajo šele tiste starostne doklade po 60 gld., katere dosluži v Ljubljani.

Iz našega društva. Prihodnji in ob enem poslednji letošnji zimski večer bođe v sredo dne 26. t. m., h kateremu p. n. ude uljudno vabi

odbor.